

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

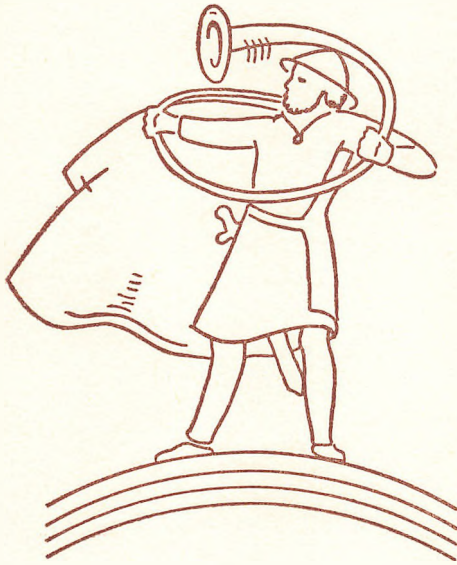
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

NØRRE ØRSLEV UNGDOMSSKOLE

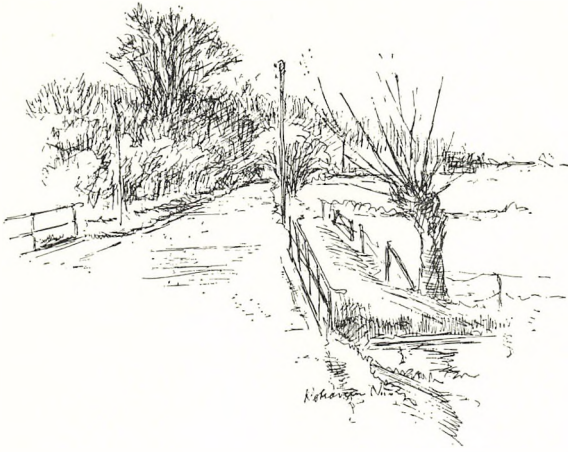
1969

NØRRE ØRSLEV UNGDOMSSKOLE

Årsskrift 1969

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

... frugter kan uspået komme

Mørk er november og løvfaldet slut,
vandet begynder at fryse,
lyset fra solen og blomsterne brudt –
da må vort hjerte selv lyse.
Synge vil vi, legen er magt,
mer end beregning, forstand og foragt
værn mod det sorte og tomme.
Om der svæver dødelig dræ,
vil vi dog elske – og plante et træ:
frugter kan uspået komme.

Thorkild Bjørnvig.

En juletale

Først nogle kendsgerninger, som ikke er til at komme udenom, hvis man ikke vil benægte fakta.

Se, noget af det, der undertiden kan støde mig, er den tale, som en del højkrøstede mennesker fører med ord som disse: Kirken er noget gammelt ragelse, som ingen regner med. Der kommer jo ingen, den betyder ikke noget mere.

Min første kendsgerning skal være et par oplevelser, der modbeviser denne tale.

Når det sker, jeg er i København, har jeg ofte benyttet lejligheden til at gå i en af byens kirker. Jeg har besøgt forskellige kirker, men der har altid været en talrig menighed. Sidste gang det skete, var kirken stoppende fuld af en syngende menighed. Efter prædikenen var der altergang. Da blev alterskranken fuldt besat fem gange og omtrent den sjette med. Altergæsterne var en alsidig flok. Der var ældre og yngre mennesker, men der var også en del helt unge mennesker og børn, de mindste var vel syv-otte år. Og det var på en ganske almindelig søndag, ikke noget med jul eller påske.

Efter gudstjenesten spurgte jeg en af menigheden, hvad grunden kunne være til dette store fremmøde, mennesker, der deltog i hele gudstjenesten. Da fik jeg dette svar: »Her er vi altid mange, det er ikke noget usædvanligt.«

I adventstiden bruger man i nogle københavnske kirker at indbyde ikke-teologer til at prædike ved nogle gudstjenester. Mellem dem er der lærde professorer, der sådan står på prædikestolen og holder en adventsprædiken. De hører ikke til sinkerne, men vil gerne prædike ved en adventsgudstjeneste.

Her i Jylland kender jeg nogle kirker, hvor der næsten altid kommer mange mennesker til gudstjenesterne. Det samme er tilfældet ved de nylig nævnte gudstjenester i københavnske kirker.

Ud over landet er det almindeligt, at man ved høstgudstjenesten beder om en gave til forskellige gode formål. I år bemærkede jeg, at der i et par landsbykirker i Midtjylland indkom henholdsvis ca. 2500 kr. og 3400 kr. Ikke dårlig præsteret af landboere i et par almindelige sogne. For mig er det et vidnesbyrd om, at der kommer en del mennesker i kirke og disse tager det med kirken og kristenlivet meget alvorligt. Det var høst-offer.

Når man nu ser og oplever dette, kan man godt blive lidt harm på femten-årige Helle, der rapmundet i et blad erklærer: »Gud har jo efterhånden været død et par år og plager ingen.« Det er formodentlig en kliché, hun har lært af andre.

Men nu skal dette være en slags juletale, og så må det være på sin plads at beskæftige sig med det barn – eller måske rettere det voksne menneske – hvis fødselsdagsfest vi fejrer netop om julen. Der er noget bemærkelsesværdigt ved den skikkelse, ellers ville man jo ikke fejre hans fødselsdag gennem et par tusind år og nu i samtlige fem verdensdele. Mig bekendt har der ikke eksisteret noget andet menneske, der kan siges noget lignende om. Det er en så åbenbar mærkværdighed, at der heri må være grund nok til at beskæftige sig med ham. Men dernæst ligger der i den enorme kraftudstråling fra dette menneske for mig et vidnesbyrd om, at vi her må stå over for en virkelighed, der helt ud er af sandhed.

Og tænk så en gang over, at Jesus af Nasareth kun blev godt tredive år, og hans egentlige virke udfoldede sig kun i ganske få år.

Hvis man vil karakterisere den mand, kan man – når det forstås på den rigtige måde – godt sige, at han var en af den tids provoer, altså én, der provokerer, laver oprør. Det var derfor, han til sidst blev hængt på et kors. Men læg mærke til, at han gjorde oprør mod farisæerne, de øverste, fordi disse gjorde det udvendige, lovvæsenet til det vigtigste. Det, han kaldte skal, gjorde disse folk til kerne, det inderste og vigtigste i livet. De gik selvgode og selvretfærdige og gjorde lovlydigheden til en slags himmelstige, mens Jesus forkyndte nådens og tilgivelsens evangelium, hjælpen fra Gud, fordi ingen mennesker ved aldrig så megen lovlydighed og retfærdighedsdyrkelse kan hæve sig over det, der er ondt. Han sætter kærlighedsbudet over lovtrældom. Du skal elske din Gud af hele dit sind, og du skal elske din næste som dig selv.

Han virkede kun ved ordet og de tegn, der fulgte med dette ord. Han gav ordet videre til mennesker og påbød dem at gå ud i alverden med det. Det er trods modstand og al menneskelig skrøbelighed sket i snart to tusind år. Når vi mennesker ved egne kræfter vil udføre noget rigtig stort, skal det ske ved hjælp af stål og sten, ved brænd- og sprængstof, men Jesus udførte hele sit værk ved hjælp af ordet. Det er en anden kendsgerning og en stor ejendommelighed.

Jeg sagde før, at hans budskab er gået ud over verden under megen modstand. Det skete ikke mindst i de første århundreder, men har for øvrigt fortsat til vore dage. Jeg tror, at hvis det ved hjælp af menneskelig modstand og magtudfoldelse havde været muligt at overvinde og besejre Jesus' ord, ville det være sket for længe siden. Da

evangeliet for alvor begyndte at blive udbredt i det store romerrige, rejste dette vældige rige sig til kamp.

I denne kamp kom fra den ene side nogle ulærde fiskere og håndværkere med ordet om den Gud. Jesus havde åbenbaret. Fra den anden side kom romerriget, der var i besiddelse af verdens bedste hær, bedste organisationer og de bedste ydre våben. Hvis man den gang havde spurgt en udenforstående, der ikke kendte resultatet af kampen, hvem der ville vinde i den kamp, ja, så måtte svaret sikkert have lydt: romermagten, selvfølgelig! Alt andet synes utænkeligt, men det modsatte skete. De ulærde mænd, der kun havde ordet som våben, sejrede. Og romermagten måtte neje sig. Og på noget lignende vis har kampen også formet sig andre steder. Det er en kendsgerning og en mærkværdighed af de store.

»Kom hid til mig, alle I, som arbejder og er besværede, og jeg vil give jer hvile.« Det er et af ordene, som manden fra Nasareth gav mennesker. Han har aldrig lovet, at han ville føre mennesker uden om besværlighederne, kampen eller lidelsen af værste art, men han har lovet, at han ville være med det arme menneske i det alt sammen, give det kræfter og mod og håb til at se frem og bære alt, hvad der måtte komme. Og det vil han gøre ganske gratis. Det koster ikke noget. En sådan betingelsesløs hjælp og nåde indebærer ingen religion, skabt af menneskers fromme tanker, fordi det er helt modsat menneskelig tankegang.

»Det lyder for urimeligt til at være sandt, det er også uværdigt for mig at modtage en sådan hjælp uden noget som helst vederlag,« sagde en mand, som ikke ville være med.

Og dertil må vi sige ja. det er urimeligt og på en måde også uværdigt at tage mod Guds uforbeholdne hjælp, set ud fra vore jordbundne tankegange. Men set ud fra Guds høje stade er kærlighedsgaven til mennesker just hans væsens udfoldelse. På denne måde kan stodderen få samme hjælp som herremanden, skøgen som munken, de er nøjagtig lige nær ved Guds udstrakte hånd.

Når dette ubegribelige evangelium skulle klargøres for mennesker, fortalte Jesus ofte en lignelse som for eksempel lignelsen om den fortabte søn. Se her, siger han til os: engang blev I båret ind i kirkehuset og døbt til at være borgere i Guds rige. Er vi kommet bort fra den vej, er det eneste vi har at gøre, at vende om og gå tilbage, så vil også vi finde den åbne faderfavn.

Det er evangelium, og det er da ikke dunkel billedtale, den lyser jo af klarhed ved at drage det forhold, vi er inderligst bundne til: far og søn, forældre og børn, ind i centrum.

Når dette læses, er det snart jul, Jesus' fødselsdagsfest, som vi efterhånden har fået godt begravet under megen glimmer og glitterstads, lad mig så prøve til sidst at finde ind til det egentlige ved julen. Jeg synes, det siges godt i mange salmer, hvis vi har øre for, hvad der siges.

»Julenat, da Vorherre blev født, da tændte sig lyset i mørkets skød.« Ja, det var det, der skete, og det er det, vi skal fejre.

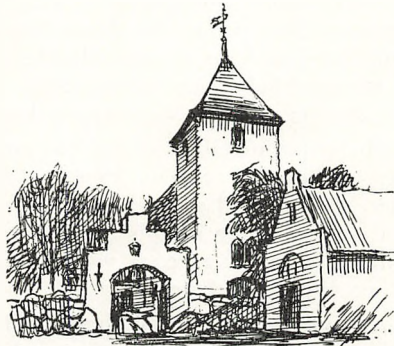
Julen er lyset i selve mørkets arnested, udspringet. Og her er ikke tale om det ydre mørke, som mennesker har gode muligheder for at overvinde, men her er tale om angstens og modløshedens, sorgens og fortvivlelsens tætte mørke. Enhver har eller får sin part af dette mørke, og her er mørkets skød, som vi ikke selv kan klare, men som vil omslutte os helt, hvis vi ikke får hjælp.

Her er julen lyset, som kan overvinde alt mørket. Det sker ikke ved at føre os udenom eller skåne på anden vis, men just ved at give os kræfter og fred til »at stride vor strid med mod«.

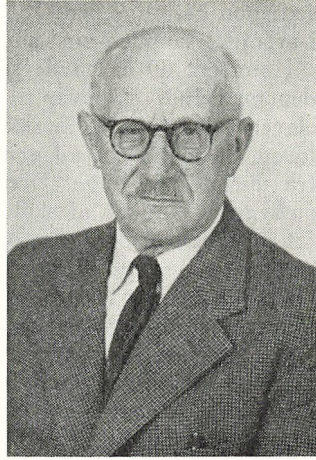
Dette er også en slags kendsgerning, men her er vi rykket fra de håndgribelige kendsgerningers slagne landevej til troens gyngende bro, der spænder over de dybe afgrunde. Og denne kendsgerning om lyset i mørkets skød er nok kun for den, der med barnligt sind vover at tage mod julens dyrebare gaver, som de kommer til os i budskabet: »Eder er i dag en frelser født!«

A. Th. Geertsen.

NB. Ja, med ovenstående sender Rigmor og jeg de venligste hilsener og gode ønsker til alle årsskriftets læsere.

Hans Dalby - nogle mindeord

Da andelsselskabet Nørre Ørslev Ungdomsskole blev oprettet i sommeren 1937, valgtes gårdejer og sognefoged Hans Dalby, Systofte, til formand, og denne stilling beholdt han i de første 21 år af ungdomsskolens historie. Det blev et af hans mange tillidshverv. Den slags havde han en del af. Han var med i ledelsen af flere store andelsforetagender, og i sit hjemsovn havde han i en årrække sæde i sogneråd og menighedsråd. Hans fortjenester inden for disse områder, vil vi her lade være uomtalt og alene holde os til hans arbejde for ungdomsskolens oprettelse og trivsel.

Og når det skal gøres nu, er årsagen at Hans Dalbys livsløb er sluttet. Den løbebane, der begyndte på Østmøn i året 1886, endte den 3. september 1969 på Falster.

Og dermed faldt et af de store træer i folkeskoven.

Det var en kritisk situation for skolen i Nørre Ørslev, da Dalby blev valgt til formand. Men man vidste åbenbart, hvad man gjorde, da man valgte denne indvandrede mønbo til formand for den skolekreds, der især på Falster havde dybe rødder. I Dalby havde man både en idealist og optimist, men han var så tilpas realitetsbetonet, at han til enhver tid havde fødderne fast plantet på jorden. Og så vidste man, at opgaven ville blive løst, når Dalby gik ind for den. Han havde den ildhu og kærlighed til sagen, som er nødvendig, hvor en folkelig opgave skal løses.

Jeg kender ingen, der med større pligt troskab gik til sine udadvendte opgaver end Dalby. Og det skete samtidig med, at han pas-

sede den hjemlige bedrift, hvor han i bogstavelig forstand gik foran i arbejdet sammen med sin udmærkede hustru.

I omtrent 60 år havde skolen i Nørre Ørslev været højskole, når den nu i 1937 gik over til at videreføres som ungdomsskole, kunne eleverne i det første år ikke modtage statsunderstøttelse, således var loven. Så måtte der ad privat vej skaffes penge til hjælp for elever fra ubemidlede hjem. Der skulle bruges penge til restaurering og ombygning, indkøb af skolemateriel og meget mere. Hans Dalby tog fat og helmede ikke, før opgaverne var løst. Det samme gjorde sig gældende, da skolen senere skulle udvides og en tilbygning rejses. Da måtte han en tur til København og tale skolens sag i et par ministrier, men han fik sin sag igennem.

En lignende aktivitet udviste Dalby, når der på skolen skulle arbejdes med trækraft og redskaber. Det var mærkeligt at se, at en mand, der havde så meget om ørerne, dog aldrig havde så travlt, at han ikke havde stunder til at være behjælpelig i alle skolens anliggender.

Hans gode humør hjalp ham. Det lyste op under alle praktiske gøremål, og det var med ved bestyrelsesmøder og ledelsen af vigtige forhandlinger. På ham passede Grundtvigs ord:

Et jævnt og muntert, virksomt liv på jord
som det, jeg ville ej med kongers bytte,
opklaret gang i ædle fædres spor,
med lige værdighed i borg og hytte,
med øjet, som det skabtes himmelvendt,
lysvågent for alt skønt og stort hernelen,
men med de dybe længsler vel bekendt,
kun fyldestgjort af glans fra evigheden.

Ja, dette var Hans Dalby.

Men når der skal tegnes et billede af denne mand, kan der ikke sættes punktum, uden at hans kone, fru Karen Dalby, tages med. Dalby kaldte hende spøgfyldt kaptajnen, men hun var i alle årene mere at ligne ved styrmanden, der trofast stod ved rattet, og der altid fulgte den af kaptajnen lagte kurs.

Uden hendes utrættelige hjælp og støtte kunne Dalby ikke have løst sine mange opgaver på så fortrinlig en måde.

De to var på sin vis ét, men supplerede samtidig hinanden på bedste måde.

Ungdomsskolen har uendelig meget at takke disse mennesker for. Og de mange, der her har fulgt og værdsat Dalbys indsats, vil holde hans minde i ære. Og vi vil lønligt takke fru Dalby for alt, hvad hun har givet som sin mands medhjælper. *A. Th. Geertsen.*

Hyrdernes hund

Oppe i Nordsjælland, mellem Ølstykke og Slangerup, ligger en landsby, der hedder Jørlunde. Landsbyen er ude fra landevejen kendelig på en gammel middelalderkirke, der for nylig er blevet smukt restaureret. På den anden side landevejen ligger der en kirke, der nu ikke bruges mere og måske skal rives ned. Den blev bygget i 1887 af en kreds af mennesker, som året i forvejen havde dannet en valgmenighed med Morten Pontoppidan som deres præst. Siden 1891 har valgmenigheden i Jørlunde, som dengang bestod af ti familier, hørt sammen med Københavns valgmenighed. Sidste år i oktober havde vi den sidste gudstjeneste i kirken.

Der var efterhånden blevet for få til at samles om de jævnlige gudstjenester; især var der for få til at holde kirken vedlige og fyre den op. Det var vemodigt at måtte standse med gudstjenesterne og lade kirkens fremtid stå hen i det uvisse. Men det står kirkernes fremtid jo altid – og det skal vi vel ikke være kede af; hvis kirkens fremtid kunne sikres af os, så var der ingen grund til at have nogen kirke at samles i. »Kirken den er et gammelt hus, står, om end tårnene falde; tårne fuldmange sank i grus, klokker end kime og kalde –«. Det er kirkernes og menighedens historie i en nøddeskal. Jørlunde valgmenighedskirke har været samlingssted for forkyndelse og lovsang i enogfirs år og derigennem været med til at bevare troen på Gud og Jesu ord fra ét slægtled til et andet og frem til et tredje.

Kirken har ikke nogen arkitektonisk skønhed; men den har en altertavle, der er malet af kunstneren Niels Skovgaard, der lige som broderen, Joachim Skovgaard, folkeligt og kristeligt følte sig hjemme i det grundtvigske livssyn og i sin kunst gav udtryk derfor.

Altertavlen er skænket af en mand i menigheden, og den er en stor rigdom i kirkerummet, som ellers ikke har nogen udsmykning. Man kan roligt sige, at den er kirkens juvel og menighedens kæreste klenodie. Billedet er et billede af julenat på marken udenfor Betlehem, »hyrdernes mark«, som stedet kaldes den dag i dag.

Niels Skovgaard havde gjort mange studier og tænkt mange tanker. førend han gik i gang med sit arbejde.

Egentlig havde han oprindeligt tænkt sig, at han ville male tre billeder til den samme kirke (Immanuelskirken i København) et julebillede, et påskebillede og et pinsebillede, svarende til de tre store

højtider og til det, vi bekender troen på, når vi siger, at vi tror på Jesus Kristus, Guds énbårne søn, undfanget af helligånden, født af jomfru Marie . . . korsfæstet, død og begravet, opstanden igen på den tredje dag, opfaren til himmelen –, og at vi tror på helligånden, den hellige almindelige kirke, de hellige samfund. – Det var den sammenhæng mellem julen med Jesu komme til jorden, påsken med hans sejr over døden, og pinsen med dåben i Jesu navn og den kristne menigheds synlige begyndelse, som Niels Skovgaard ville have givet udtryk for med de tre billeder i den samme kirke.

Det blev imidlertid ikke til noget. Pinsebilledet blev altertavle i Immanuelskirken, vel en af de bedste altertavler, vi har. Påskebilledet blev malet til en kirke i Frederiksværk og julebilledet til valgmenighedskirken i Jørlunde. Det har ikke den styrke og rigdom som pinsebilledet har; men det er et billede, man kommer til at holde af, og når man har siddet og set på det nogle gange, finder man et eget lys deri.

Hyrderne ligger ude på marken. Natten er mørk, men brydes af lyset, som englener bringer med sig, ikke i deres hænder, men i deres skikkelsers stråleglans; skært, rent, gennemsigtigt, lysvæld bagved lysvæld i himlen ind, sådan er lyset, de kommer med. Hyrderne rejser sig halvt op imod det fra den bare mark, som de ligger på; en af dem strækker sine hænder imod det og i hans arme bliver lyset gyldent, som man kan se det på gamle billeder af de hollandske malere, der havde en særlig vilje og evne til at male sollysets *leven* i det *nærværende*; det himmelske lys, der kommer til jorden og giver den lys. Ikke sådan, at jorden bliver lys og strålende, men sådan at lyset er her som *virkelighed* inde i det, der ellers er mørkt. Det hvide lys og det gyldne lys hører sammen i billedet som budskab og tro. Niels Skovgaard hørte vist nok til de mennesker, som ikke kunne tvivle om Guds barmhjertighed, men heller ikke kunne blive færdig med at søge dybere og dybere ind i evangeliet.

Der er en lille detalje i billedet, som man næppe ville lægge mærke til, hvis man ikke havde fået den forklaret. Men for kunstneren har den lille detalje betydet noget. Det er hyrdernes hund. Den sidder i forgrunden og spidser ører.

Imens Niels Skovgaard malede billedet, kom han til at tænke så meget på, om englener var noget, kun hyrderne så, om det kun var dem, der hørte stemmerne, eller om dyrene også lagde mærke dertil. I det sidste tilfælde ville hunden, som alle andre hunde gør det, når de ser eller hører noget usædvanligt, springe op og gø. Tanken blev ved med at arbejde i sindet. Var det kun hyrderne eller var det alt i naturen, der oplevede underet julenat?

På den ene side syntes Niels Skovgaard, det var naturligt, at det, som skete, var hørligt og synligt som menneskers stemmer og solens skin. På den anden side var det et budskab til menneskene: Eder er i dag en frelser født – og troens verden er en usynlig verden, som ikke har ydre virkelighed; på den måde måtte det være hyrderne alene, der så Guds sendebud og hørte hans budskab. Det forekom vel Skovgaard at være det rimeligste. Alligevel blev tanken en englenes synlighed og sangens hørlighed ved med at arbejde og så endte det med, at han lod hunden sidde der, hvor den sad, *men den spidser ører.*

Det er bare en detaille i et billedes sammenhæng, men en detaille, der fortæller om et menneskes tro, for hvordan det nu ellers er gået til med englesangen og julebudskabet, så troede Niels Skovgaard som de første kristne og som alle kristne siden har gjort det og gør det endnu, at engelens budskab forkyndte en virkelighed, som her i mørkets og dødens skygge er det eneste levende lys, vi har.

Solvejg Bording.

Milepæle

»Vi har oplevet det største øjeblik i historien,« fik vi slået fast efter den vellykkede månefærd. Der vil komme rejser til fjernere egne af rummet. Formodentlig vil vi allerede inden århundredskiftet se mennesker betræde andre kloder endnu længere væk end månen – bragt dertil af fartøjer, der gør Apollo 11 og den stankelbenede »Ørn« til rørende museumsgenstande fra rumfartens barndom.

To unge mennesker har været på månen. I dag lyder det knap så fantastisk, som det ville have lydt for bare 12 år siden – men alligevel: millioner af mennesker fulgte de tre modige mænd fra time til time, for det var eventyrligt, det var sport, det var en teknisk præstation ud over, hvad man troede muligt. Det er igen en af de milepæle i menneskehedens historie, som vil blive husket, når det meste af hvad den daglige debat udnævner til »historiske begivenheder« er glemt.

Vi har oplevet en fantastisk drøm for første gang blive til håndgribelig virkelighed – endda en virkelighed serveret for næsen af os midt i dagligstuen ved aftenkaffen eller søndagsfrokosten. Betagelsen over at det kunne lade sig gøre. Og betagelsen over at stå på tærskelen til nye udsyn og muligheder af ufattelig rækkevidde. I bogstaveligste forstand: Grænseløse perspektiver.

Men historiens største øjeblik?

Målt eller sammenlignet imod hvad mennesker gennem tiderne har vovet, hvor enestående var det så? Var de to mænds chancer større eller mindre end de, som hundreder af dristige mennesker har haft for at slippe godt fra det, som de vovede? Ja, sådan spørger forfatteren Palle Lauring i en artikel.

Hvad selve risikoen angår, har den næppe været større. Turen var jo gennemtænkt og beregnet så nøjagtigt, at den perfekte landing i Stilhedens Hav efter 380.000 km gennem verdensrummet skete med kun 39 sekunders forsinkelse.

Vikingerne sejlede til Island, Grønland og Nordamerika i åbne både, der ganske vist var noget af det mest sødygtige, der endnu var skabt, men risikoen, de udsatte sig selv for, var den mindre?

Ca. år 1000 rejste Erik den Røde til Grønland med en flåde på 25 skibe, 14 nåede frem. Vi kan vel sætte Erik og hans mænds chancer for at nå levende frem lig med 50 pct. Det vidste alle, da skibene

startede, for man havde mange slægtsleds erfaringer med sejlads over åbent hav. Danskerne havde allerede den gang ligget i næsten fast rutefart til England. Mange skibe er forsvundet i havet, og det vidste alle, der stod ud fra kysten.

I dag ville mange nægte at sejle over Storebælt i alt fald i et af de to mindste skibe, som Columbus stod til søs i. Det var nærmest baljesejlads. Han var heldig og oplevede ingen orkaner, han slap ud og hjem. Hundreder af skibe er siden gået ned på den sejlads. Vasco da Gama stod ud med fire små skibe, da han få år efter fandt vejen til Indien syd om Afrika, de fire skibe var på 130 tons til sammen.

Maghellan rejste ud for at finde »den gale vej« til Ostindien og de kostelige krydderier. Han mente at turen sydvest på, nenedom Sydamerika, var kortere, hvis der ellers var hul dernede, og det anede man ikke. Han fandt et hul, men hans mandskab gjorde mytteri og stak hjem med det bedste og største skib og hovedparten af provianten. Med sine to sidste små skibe stod han ud i Stillehavet – og drev frem over den endeløse havflade i mere end tre måneder, med mandskabet døende af tørst og af sult, og uden at nogen anede, hvor længe det kunne vare, eller hvor man ville havne.

Så endelig var der en ø. Hvilke chancer havde den mand og hans folk? Næsten ingen. Det må ikke glemmes, at da Maghellan stod ud havde han sørget for at få sin flåde udrustet så omhyggeligt og gennemtænkt, som det på den tid var muligt, og han gik ikke let-sindigere til værks end måneraketternes stabe. Hans forberedelser var som forberedelserne i dag, alt hvad man magtede.

Jens Munk var en erfaren Nordhavsskipper, derfor valgte Christian den Fjerde ham til turen nord om Amerika, og turen blev forberedt grundigt og gennemtænkt. Den endte ulykkeligt; men ikke fordi den var dårlig forberedt. Man vidste ikke mere på den tid, og man kunne ikke gøre mere.

Men de mænd der stod ud på de – efter vore begreber lidt vanvittige togter – de stod ud, og de vidste deres chancer var dårlige.

Dette er kun nogle få eksempler på, hvad mennesker har voget af det helt abstrakte for at udvide vort kendskab til kloden og nu også videre ud.

Hvor store var Livingstones chancer, når han vandrede ind i de afrikanske skove og forsvandt i årevis? Selv om en lang række af løgnagtige rejsebeskrivelser havde skabt en uhyrlig myte om Afrika og de afrikanske dyrs farlighed, så var Livingstones rejser ikke uden en meget stor risiko. Han rejste for at kristne negrene, for at bremse slavehandelen, men også for at finde Nilens kilder.

Eller Friedtjof Nansens chancer da han med »Fram« og besætning midt på sommeren 1893 drog ud over polhavet for at nå Nordpolen ved hjælp af havstrømme fra Sibiriens kyst over polegnene til Grønland. Efter at han havde ladet skibet fryse fast i isen, forlod han og løjtnant Johansen med slæder, hundeforspand og ski »Fram« og fortsatte mod nord hen over de uendelige ismarker for at søge direkte til Nordpolen. De nåede kun den 86. breddegrad, de blev tvunget af en forfærdelig kulde og dårlig is til at vende om og søge ind mod land, hvor de måtte bygge en hule og overvintre i det helt polarøde Franz Josephsland.

Først den 17. juni 1896 blev de opdaget af en anden ekspedition, der tog dem med til Vardø i Nordnorge, hvor »Fram« og den øvrige besætning ankom til – kort tid efter.

Hele turen havde varet i 3 år, ingen havde hverken hørt eller set noget til dem i den tid.

Ved dette århundredes begyndelse kortlagde »Danmarksekspeditionen« det sidste nordøstlige hjørne af Grønland. På den rejse døde Mylius Eriksen, Jørgen Brønlund og Høegh-Hagen. I dag ville deres rejse ikke være endt tragisk. De døde fordi de blev fanget af foråret på en rejse mod nord fra basen, og så svigtede jagten. Den gang drog man ud og var borte i måneder og år, familier og venner hørte intet, der var ingen radiokontakt hver time, de enkelte medlemmer kunne ikke kalde hinanden. Det var barskere vilkår . . .

Det helt ufattelige ved månerejsen er det ny og vældige i den tanke, at nu kan vi forlade kloden, rejserne i rummet er begyndt. Er det et mindre eller større øjeblik, end da Columbus og Maghellan stod ud? Det lader sig jo ikke måle. Da Columbus vendte hjem, var der ikke et menneske, der i ånden så USA for sig. Hvad rumrejserne vil eller ikke vil yde rent praktisk, kan ingen vel sige i dag.

»Med hele den vellykkede månefærd har vi oplevet et af de øjeblikke, hvor verdensuret hakker sig et klik frem. Aldrig nogen sinde har forskere gjort en rejse, som var så vel gennemtænkt, så vel forberedt, så gennemsikret i hver detalje. Det er et tidehverv, som de store da navne som Tyge Brahe, Kepler, Columbus og Maghellan åbnede kloden og rummet. Kun få slægtled får lov til at leve samtidig med noget så væsentligt og skelsættende,« har Palle Lauring skrevet . . .

Begivenheden vil ikke ændre vor hverdag. Vor verden vil ikke se anderledes ud. Men det, bedriften giver os, vil uafvendelig ændre vor tænkning, måske give os en fornyet fornemmelse af, at verden er stor og spændende og fuld af muligheder og ikke bare af deprimerende problemer.

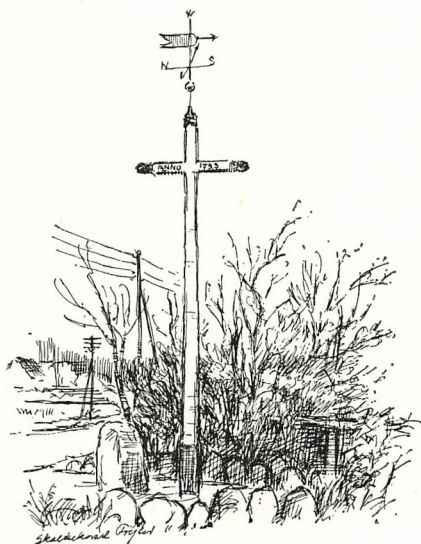
Måtte det blive til inspiration og opmuntring for os – og ikke et nyt led i den kæde af påfund, der en dag kan gøre jorden lige så øde, som månen var, da vi første gang landede på den.

J. P. S.

I dette skoleår har jeg orlov, og jeg sidder på skolebænk inde på Danmarks Lærerhøjskole for at lære . . . og jeg nyder det.

Her fra Gårdsminde sender vi de bedste juleønsker og nytårshilsener til årsskriftets læsere.

Tove og Jens Peter Sørensen.

Mennesket behøver en mening med livet

Wien er et hovedsæde for psykologisk og psykiatrisk forskning. Her virkede den verdenskendte professor Sigmund Freud, grundlæggeren af den såkaldte »psykoanalyse«. Psykoanalysens menneskeopfattelse hviler på den betragtning, at mennesket er et stykke natur behersket af det ubevidste driftsliv, det, der i sidste instans bestemmer menneskets adfærd.

Men en ny menneskeopfattelse, der er påvirket af den eksistentiale tænkning, har været undervejs i nogle årtier. Den måske mest fremtrædende repræsentant herfor er psykiateren Viktor E. Frankl, der i dag beklæder Freuds gamle lærestol i Wien.

Frankl har i overensstemmelse med det ændrede syn på mennesket grundlagt en ny behandlingsmetode, som han kalder logoterapi. Han kan godt gå med på Freuds tankegang om, at mennesket har et driftsliv, men han vil ikke anerkende det som det væsentligste. Mennesket er ikke kun en mekanisme underlagt driftslivets altbeherskende magt; dets egentligste væsen og det specielt menneskelige er dets åndelige natur, der gør det muligt for mennesket under alle forhold at vælge sin holdning til tingene, altså også til drifterne, vælge om det vil lade sig bestemme af dem eller ej.

Medens Freud i sin opfattelse af mennesket betonede viljen til lyst, fremhæver Frankl viljen til mening.

»Menneskets søgen efter mening er en primær kraft i dets liv«. Så længe et menneske oplever sit liv som meningsfuldt, er det i stand til at bære det utroligste. Frankl citerer i denne forbindelse ofte et bestemt ord af filosofen Nietzsche: »Den, der ved hvorfor han skal leve, tåler næsten et hvilket som helst hvordan«. Måske mister livet derimod sin mening for et menneske, vil det være tilbøjelig til at bukke under i modgang.

Frankl er jøde, og han tilbragte de tre sidste krigsår i tyske koncentrationslejre, først i den store udryddelseslejr Auschwitz i Polen, senere i mindre lejre i Bayern.

Efter krigen gav han en gribende skildring af sine oplevelser i fangelejrene ud fra et psykologisk synspunkt i bogen »Psykologi og eksistens«, en uglebog udkommet hos Gyldendal. Denne bog har i Amerika vakt så stor opmærksomhed, at den er blevet en best-seller. Måske gør den så stærkt et indtryk, fordi hans tanker ikke blot er

skrivebordsarbejde, men udformet i koncentrationslejrens hårde skole.

De spørgsmål, der stilles op og besvares i denne bog, er om mennesket i det helt usædvanlige miljø, som koncentrationslejren repræsenterer, ud fra sin natur er tvunget til at reagere på en bestemt måde, altså blive *den typiske koncentrationslejr fange*, eller om det har andre muligheder.

Den første tid i lejren fandt der naturligvis en hel del chokreaktioner sted. Alt, hvad der mødte den uforberedte fange, oversteg så helt hans sjælelige fatte- og forestillingsevne. Men efterhånden skete det mærkelige, at fangerne »tilpassede« sig tilstanden; de blev grebet af en sløvhed og ufølsomhed. Til at begynde med så fangen bort, når han blev udkommanderet til at overvære mishandlinger af medfanger. Efter nogen tid ser han rolig på. Med sindsro iagttager han f. eks., hvorledes lejr lægen napper de grålige rester af tæerne på en tolv-års dreng bort med en pincet. Drengen har arbejdet i sne uden sko på, derfor er hans tær frosset bort. Tilskueren magter hverken at føle afsky, gru, medlidenhed eller oprørthed mere. Lidende, syge og døde er et så almindeligt syn, at fangen efter nogle uger i lejren ikke mere reagerer.

Men til trods for denne forenkling i fangerens sjæleliv kunne man ofte konstatere, at mange formåede at trække sig bort fra de skrækkelige omgivelser ind i en indre verden, ind i en erindring om fortiden. De kunne i fantasien beskæftige sig med tidligere oplevelser. Ikke de store, men små og hverdagsagtige hændelser. Det hele fremtræder i et forklaret skær: man kører i sporvognen, man kommer hjem, lukker døren op, tager telefonen osv.

Denne tendens til inderliggørelse hos en del af fangerne førte til, at de i sådanne øjeblikke fuldstændig kunne glemme omverdenen og den frygtelige situation. »Den som havde set vore ansigter strålende af henrykkelse, da vi igennem de tilgitrede luger i en fangetransportvogn på jernbanerejsen fra Auschwitz til en bayersk lejr så ud mod bjergene ved Salzburg med deres tinder, der lyste rødt i solnedgangen – den som havde set os sådan, ville aldrig have fundet på, at det var ansigter til mennesker, der praktisk talt havde afskrevet livet.«

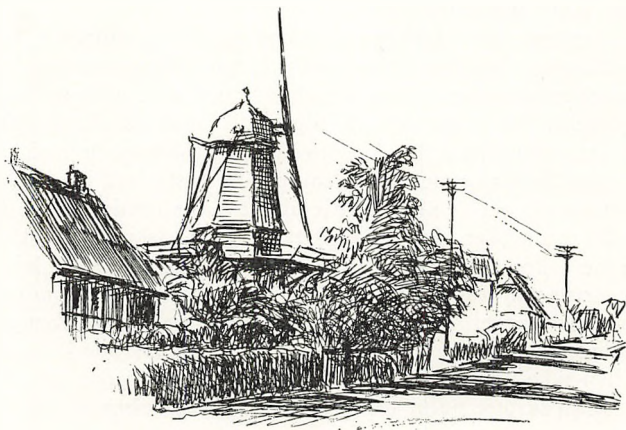
Fangerne i koncentrationslejrene var bestemt til udryddelse. Den endelige frist var kun blevet udsat, for at man kunne udnytte de sidste arbejdsreserver. Det var med til at indgive fangen fornemmelse af værdiløshed, og hvis han ikke bevidst strittede imod, kunne han simpelt hen ikke overleve. Dette er en af forklaringerne på det paradoksale, at en sartere natur ofte bedre udholdt lidelserne end en mere robust.

Frankl skriver et sted: Den typiske bemærkning fra den, der havde tabt sit livsmål af syne, var denne: »Jeg har jo ikke mere at vente af livet.« Her siger Frankl, at vi må prøve at få det fortvivlede menneske til at forstå – og det er det, hans behandlingsmetode går ud på – at det, det drejer sig om er ikke, hvad vi venter af livet, men hvad livet venter af os. Vi skal ikke spørge efter livets mening, men opleve os selv som dem, dette spørgsmål rettes til. At leve, siger han, betyder ikke andet end at svare rigtigt på livsspørgsmålene og opfylde de opgaver, livet stiller hver enkelt.

Det er ikke blot et virksomt nydende liv, der har mening. Meningen kan også være en lidelse, og mennesket må da i denne lidelse se en opgave. Og for fangerne i koncentrationslejren var det netop dette, der skulle hjælpe dem gennem al dets elendighed, at se en mening med at lide og dø. Frankl mener, at det gælder for mennesket, at det kommer til at se sig selv som noget enestående. Ingen kan tage lidelsen på sig og bære den i hans sted, men at der i den måde, han selv gennemlever lidelsen på, ligger en særskilt indsats, som han må se som sin opgave at udføre.

Koncentrationslejr-fangerne gav et bevis for, at i den rette lidelse ligger der en indsats, den er en indre handling; og de viste, at mennesket har en indre frihed, som det bevarer til sidste åndedrag, og som ingen kan fratage det. Det udtrykkes: »Et menneske kan være stærkere i sin indre end sin ydre skæbne.«

Solvejg Rauer.

Nogle tanker om ungdomsoprøret

Det er en udbredt menneskelig svaghed at ville placere tingene i forhold til hinanden, idet man derved bedre synes, at man forstår dem. Når det gælder det såkaldte ungdomsoprør, bliver lysten yderligere styrket, fordi alle nok er enige om, at det er noget uhyre betydningsfuldt, mens det i hverdagen ofte fremtræder som isolerede episoder uden tydelig sammenhæng med hinanden.

Et nøgleudtryk i ungdomsoprørernes programmerklæringer er ordene »demokrati i samfundet«. Det er derfor nærliggende at se på, hvordan demokratiet har udviklet sig i det danske samfund. I 1849 fik vi den første demokratiske grundlov. Den banede vejen for, at den almindelige borger kunne opnå medansvar for samfundets udvikling. Grundloven af 1849 blev den første begivenhed, der var med til at omforme den jævne borgers opfattelse af samfundet. Da industrialiseringen tog fat, kom der endnu mere fart i denne udvikling. Samfundet begyndte at forandre sig så hurtigt, at det var åbenbart for enhver, der fulgte med.

Den forandring i menneskets forståelse af sin plads i samfundet, som blev resultatet af denne udvikling, var nok større end man i dag almindeligvis forestiller sig. For et menneske, der levede før denne ændring i samfundsopfattelsen, var samfundet noget, hvis indretning en gang for alle var endelig bestemt. For borgeren gjaldt det blot om at udfylde den plads, der var tiltænkt ham. Men for et menneske, der levede efter denne tid, var det tydeligt, at samfundet forandrede sig, og at denne forandring var et resultat af menneskers tanker. Det måtte således være muligt for den enkelte jævne borger at være med til at påvirke udviklingen.

Den nye forståelse af menneskets muligheder i samfundet gav sig hurtigt mange udslag: landbo- og husmandsforeninger, fagforeninger, sygekasser og politiske partiforeninger for blot at nævne nogle få eksempler. For disse nye brede demokratiske bevægelser kunne der ikke være tvivl om formålet med demokratiet. Lønninger og øvrige livsvilkår var dengang så elendige, at meningen med demokratiet for alle måtte være at skabe tålelige materielle forhold. Hvad begrebet demokrati i øvrigt kunne indeholde af tanker om menneskers medfødte ligeværd, og hvilke konsekvenser disse tanker på længere sigt kunne få, måtte alt sammen i datidens situation træde i baggrunden.

For den demokratiske bevægelse var det en betragtelig styrke, at dens mål måtte synes så selvindlysende for næsten alle i samfundet. Men det betød måske endnu mere, at det årti for årti lykkedes at komme målet nærmere i en jævn udvikling. F. eks. blev reallønnen for en arbejder næsten tredoblet i løbet af 50-året 1864-1914. Politisk vandt man også mere terræn, hvad der blandt andet kom til udtryk i systemskiftet i 1901, ved hvilket repræsentanter for den brede befolkning definitivt blev de politisk ledende i landet.

I 1960'erne er demokratiets udvikling fortsat, men med den væsentlige forandring, at det tidligere mål ligesom har mistet størstedelen af sin mening. De materielle forhold er jo blevet afgørende forbedret for alle, og den tidligere afgrund mellem fattig og rig er, om ikke forsvundet, så dog blevet langt mindre.

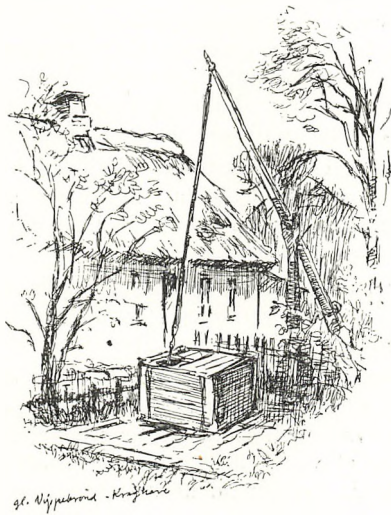
Det har præget den demokratiske bevægelse fra den begyndte i forrige århundrede og til i dag, at det formelle demokrati ikke var et mål i sig selv; det har altid været et hjælpemiddel til at komme et mål nærmere. Da det gamle mål mistede sit indhold, måtte et nyt findes, om der stadig skulle være noget at stræbe hen imod. Dette nye mål kan måske bedst betegnes som: Det enkelte menneskes medbestemmelse på alle de områder, der angår ham eller hende, fordi mennesket derved på en langt rigere måde kan udfolde de muligheder der bor i det. Der er nok lige så megen mening i dette nye mål, som der var i det gamle, men det må indrømmes, at det nye er langt vanskeligere at beskrive. Når ungdomsoprøret ofte virker en smule forvirrende, har det således, og paradoksalt nok, god mening, idet oprørets mål også er vanskeligere at forstå end tidligere tiders.

Der er givet mange forklaringer på, hvorfor ungdomsoprøret netop har udviklet sig i 1960'erne. En sjældent hørt virker meget nærliggende: De 50 år fra første verdenskrigs udbrud i 1914 og til først i tresserne har enten været krigstid, efterkrigstid eller en tid som trediverne, hvor man vidste, at en snarlig krig var det sandsynligste. I tider, der præges af krigen, vil det være volds- og krigsproblematikken, der optager sindene, og der vil ikke være interesse til overs til samfundsanliggender. Anderledes før 1914. Da var der kun lidt interesse for krigsproblematikken, mens man til gengæld var meget optaget af samfundsspørgsmål. Man kan således betragte den sidste halvdel af tresserne, som den første periode siden 1914, hvis kræfter ikke er bundet af krigen, og det er derfor naturligt, at interessen for demokrati og samfundsforhold netop er taget voldsomt til i disse år.

Der er vel ingen tanker i Danmark i dag, der samler en så stor og selvfølgelig enighed, som ideen om demokratiet og menneskets medfødte lighed. Men er de ovenfor skitserede tanker rigtige, er det så-

kaldte ungdomsoprør i dag bæreren af den bevægelse, hvis tanker alle umiddelbart kan tilslutte sig. Man kan derfor kun håbe, at ungdomsoprøret vinder langt bredere tilslutning. Det kan godt være, at man kunne ønske sig højere kvalitet i ungdomsoprøret, og at det i vort komplicerede samfund løber en stor risiko for at køre fast i skuffelse over de manglende muligheder for at realisere tanker og ideer. Men det må til stadighed fastholdes, at ungdomsoprøret er videreudviklingen af de tanker, vi alle finder, er grundlaget for menneskeligt fællesskab.

Klaus Hansen.

Rapport

Onsdag eftermiddag den 9. april havde vi gruppearbejde her på skolen. Vi skulle diskutere et altid aktuelt emne, nemlig kammeratskab. Lærerne havde udarbejdet nogle spørgsmål angående dette emne. De fleste af spørgsmålene opstod ud fra en diskussion, som vi havde for et stykke tid siden om et problem, som ofte er opstået her på skolen, og som sikkert også er et stort problem andre steder, problemet var: skal man angive en kammerat, når man ved, at han har gjort noget forkert.

Vi blev opdelt i grupper med 6-7 i hver gruppe. Grupperne var sammensat af lærerne. Hver gruppe havde en formand og en sekretær, som også var valgt af lærerne. Hver gruppe fik 6 spørgsmål, som den så skulle gennemdrøfte grundigt. Grupperne fik 5 kvarter til denne opgave. Derefter skulle besvarelsen af hvert spørgsmål fremlægges for plenarforsamlingen. Dette var formandens opgave.

Der er delte meninger om, hvordan arbejdet gik i grupperne. Men i de fleste af grupperne var det sådan, at der var et par stykker, som ikke deltog i drøftelsen. Enten sagde de ikke noget, eller også beskæftigede de sig med andre ting.

Det er formandens opgave, at sørge for at alle er med; men det er ikke altid lige let, hvis der er nogen i gruppen, som ikke interesserer sig for emnet, men bare sidder og pjatter.

I min gruppe synes jeg diskussionen gik trægt, da formanden ikke interesserede sig for emnet, men sad og snakkede om alt andet. Det var ikke alle, som var med. En sagde overhovedet ikke noget. Men alligevel synes jeg, at vi fik diskuteret spørgsmålene godt igennem. Jeg synes, at vi havde for lidt tid til et så svært emne.

Alle grupper mente, at kammeratskab er et godt sammenhold mellem en gruppe mennesker, som har noget fælles. Det er noget overfladisk, men man kan alligevel ikke undvære det.

Det er ikke altid godt at være med i et kammeratskab. F. eks. når man er sammen med kammeraterne, gør man ofte noget, som man ikke ville have gjort, hvis man var alene, og man handler måske ikke efter ens egen overbevisning. De andre kan let komme til at bestemme over en.

Man hjælper aldrig en kammerat ved at tolerere en dårlig opfø-

sel, tværtimod. For så lærer personen aldrig at se forskel på rigtigt og forkert.

Der findes mange eksempler på, at nogen er gået med til noget dårligt, når de var i flok, skønt de godt vidste, at det var forkert. Det er fordi, de er bange for at stå uden for flokken, de er kæphøje og skal blære sig. Det er måske også lidt for spændingens skyld.

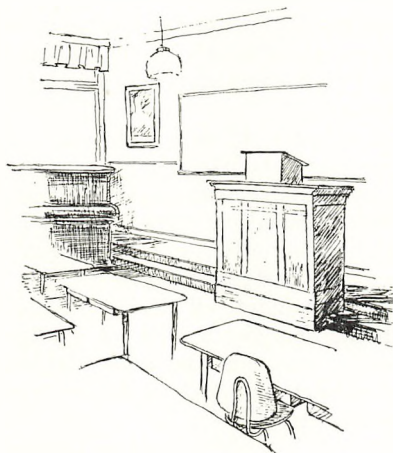
Man burde angive en kammerat, når man ved, at han har gjort noget forkert. Men oftest gør man det ikke. Hvorfor? Fordi man ikke vil rodes ind i noget, og fordi man måske er mest bange for at blive kaldt en dårlig kammerat. Man burde kunne sætte sig ud over dette, og gøre det, som man ved er rigtigt; men det er vist svært, for svært, for de fleste af os.

Hvad er samvittighed? Det er vel ens eget jeg, den moralske bevidsthed man har med sig selv. Man kan have god eller dårlig samvittighed.

Af alle spørgsmålene tror jeg, at det sidste var det, som vi blev mest optaget af, selv om det var det sværeste spørgsmål at svare på.

Da de fem kvarter var gået aflagde alle gruppeformændene rapport for plenarforsamlingen, og det viste sig, at der var delte meninger om svarene på spørgsmålene. Men der var ingen, som kunne give et helt korrekt svar på hvert af spørgsmålene, for det afhænger af både tid, sted, situation og meget andet. Men alligevel tror jeg, at alle fik noget ud af den eftermiddag.

Anne-Grete Pedersen – elev 1968–69.

Frihed

Man skulle egentlig tro, at frihed er at kunne gøre, hvad man vil uden at tage hensyn til andet eller andre. Men frihed er det, man kan tillade sig at gøre, uden at det går ud over andres frihed.

Før i tiden, d. v. s. for ca. 100 år siden, fandtes det, vi i dag forstår ved frihed, kun i meget ringe omfang, og for 200 år siden var stavnsbåndet endnu ikke ophævet. Det ville sige, at bønderne var bundet af nogle få store herremænd til at leve hele deres liv i det sogn, hvori de var født, ligesom herremændene ofte bestemte, hvem der skulle giftes med hvem. Desuden skulle de betale en del af deres høst i fæsteafgift og desuden gå på hoveri på herregården. Dette betød, at frihed dengang var forbeholdt de få, der havde rigdom og magt.

Nu om dage er frihed mange steder blevet noget, der er en naturlig ting for alle, selv om de fleste af jordens mennesker endnu ikke har tale- og trykkefrihed eller lov til selv at vælge deres egen regering. Selv i U. S. A., der kalder sig verdens frieste land, lever endnu et stort mindretal i stadig undertrykkelse.

Man kan dog nok sige, at hele jorden i dag arbejder frem mod en verden, hvor alle er lige frie, selv om visse mere eller mindre folkevalgte regeringer forsøger at bremse udviklingen, i deres eget eller andres lande, ved at opdrage deres ungdom til nationalisme eller ved med våbenmagt at underkue andre folkeslag, ligesom større lande deler mindre imellem sig efter en lineal i såkaldte interessesfærer, der flere steder har delt familier ved hjælp af pigtråd, elektriske stålwirer og landminer.

Men som helhed må det til sidst ende med en fri verden uden grænser, jerntæpper eller magiske længde- og breddegrader. Efterhånden som verdens millioner af mennesker bliver mere og mere oplyste, er det ikke et spørgsmål om mange år, før hele verden vil forlange frihed og liget for alle, og så vil ingen supermagt være i stand til at modsætte sig dette ønske.

Selv når friheden er vundet, vil der melde sig mange problemer med blot at opretholde den. For hurtigt vil dygtige og kloge mennesker finde ud af at få mere end andre. Og det skulle ikke gerne gå sådan med en dyrt vundet frihed, så derfor er frihed et problem, der aldrig vil blive løst fuldt ud.

Ole Larsen – elev 1969–70.

Årets gang

Det lader til, at vi nu kan regne med som en selvfølge, at efterskolerne i Danmark kører med fulde huse. Kun få måneder inde i året kan de allerfleste skoler melde alt optaget.

Dette kan tolkes således, at der er et behov for disse skoler, og at dette efterhånden går op for flere og flere.

Naturligvis er der et sådant behov. Som samfundet udvikler sig, har forældre mere og mere brug for hjælp til opdragelse og pasning af deres børn og unge. Det er et behov, som efterskolen er med til at afhjælpe, og måske det mest kontante. Et andet, der dog ikke helt kan skilles fra det første, er behovet for selvstændiggørelse af de unge. Dette behov er ikke altid erkendt, men det er større end nogensinde. Egoisme og selvoptagethed har alle dage været kendetegnene på forvente og forkælede børn.

Unge i dag er som helhed forvante og ofte forkælede, hvad enten denne forvænthed og forkælelse så skyldes forældre eller det offentlige eller begge dele. – At få rystet de unge ud af dette og ind i virkeligheden er vel i dag efterskolens fornemste opgave.

Lykkes denne opgave bliver landingen i virkeligheden glidende og nogenlunde smertefri, men det vil betyde mere end det. Den unges blik vil nu, i stedet for at være indadrettet, se ud mod verden. Og først da vil det være muligt at vælge mellem de mange ting – verden byder på, og videre at vælge det positive og vrage det negative.

Denne opgave er umådelig vanskelig, og det er ofte svært at se, om den lykkes. men alt, hvad der sker på en efterskole, bør styre mod dette. I timerne er fagene, og arbejdet med disse, midlerne, og udenfor timerne er det samværet mellem alle på skolen, der skal hjælpe til.

Arbejdslyst, interesse, åbenhed, hensynsfuldhed og respekt for andre må fremelskes og sammentømres til en helhed.

Når jeg begynder en beretning om årets gang sådan, er det naturligvis ikke tilfældigt. Sådanne tanker har ligget bag arbejdet og styret det året igennem.

I skoleåret 1968–69 har vi været godt og vel 60 mennesker i dette arbejde. 51 elever, 29 piger og 22 drenge, og lærerne og pigerne i køkkenet. Der var ikke megen forandring i lærerkollegiet, Dagny Rytz var den eneste nye. Hun var her kun i dette skoleår. Fra os

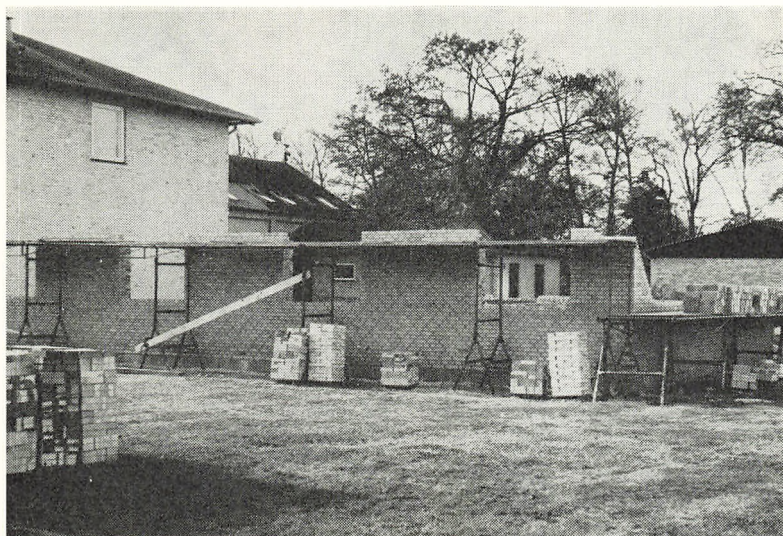
rejste hun tilbage til lærerskolen for at gøre sin uddannelse færdig. Jeg må sige, at vi var meget glade for dette bekendtskab, og her ved jeg, at jeg kan tage alle på skolen med.

Til skoleåret 1969-70 skete der nogen ændring i staben. - Vi fik to nye lærerkræfter, Solveig Rauer og Klaus Tue Hansen. Solveig Rauer er en gammel bekendt og behøver ingen nærmere præsentation. Klaus Hansen er egentlig vikar for Jens Peter Sørensen, som i dette skoleår har orlov for at tage et årskursus på Danmarks lærerhøjskole. Sørensen har således i år slet ingen timer på skolen, til gengæld har Tove Sørensen flere timer, end hun plejer. Endelig har vi hjælp fra fru la Cour Jensen, der fire timer om ugen underviser i tysk.

I køkkenet skete en større fornyelse. Her rejste Anni Christensen, Jette Rasmussen, Bodil Kruse og Ingelise Thomsen. Kun Anette Schultz blev, men hun fik hjælp af Anne Grete Pedersen, Merete Palle, Inge Ottesen og Bente Olsen. Kun Bente er ikke gammel elev.

Fra det mere materielle område er der en del at berette.

Skolen har erhvervet en lærerbolig til. Det er det hus, der tilhørte Nr. Ørslev's gamle sognefoged, Johannes Høier, skolens nabo gennem mange år. Johannes Høier døde i januar måned, og huset blev dermed til salg. Det blev ordnet sådan, at min kone og jeg købte huset og lejede det ud til skolen. Denne ordning var lettest at få gennemført.

Huset er nu istandsat og er bolig for Bremholm og Klaus Hansen. I denne forbindelse må fortælles en anden af årets begivenheder, at Bremholm er blevet gift og hedder nu foruden Bremholm også Eshøj. Vi var til et dejligt bryllup på Langeland i juli.

Bremholm og Bjarne Eshøj bor nedenunder og Klaus Hansen ovenover i Høiershus, sådan har vi døbt huset. Jeg har indtryk af, at de befinder sig godt der.

Endelig kan jeg fortælle, at det byggeri, der har været tale om gennem flere år, nu er i gang. 1. oktober begyndte det. Efter planen skal det være færdig 15. maj 1970. Inden jul skal tilbygningen være under tag, så arbejdet kan fortsætte indendøre resten af vinteren. Byggeriet foregår efter den nye fast-pris og fast-tids ordning. Så de nævnte tidsfrister skulle ikke bare være mundsvejr. Prisen på byggeriet er 516.000 kr. – Fløjen med skolekøkkenet bliver hermed forlænget 14,64 m nordud. I stueetagen vil der blive en lejlighed til en ugift lærer, to undervisningslokaler og en opholdshall. På 1. sal bliver der 7 2-mands værelser.

Hermed vil der blive plads til 57 elever på skolen. Man har indvendt, at det er en høj pris for en forøgelse på kun 6 elever. Men man må forstå, at forøgelsen går på meget mere end flere elevpladser. Der bliver bedre forhold hele vejen igennem.

Arrangementerne året igennem forløb efter de sædvanlige retningslinier. Jeg skal nævne de, der var anderledes, end vi plejede.

I oktober havde vi besøg af Falsters husholdningsforeninger. Det har vi haft før, men i år sørgede vi for, ikke alene det kulinariske, men også det underholdningsmæssige. Bordene var pyntede med køkkenhavens produkter og i underholdningen fortalte historien om hollændernes virke på Falster og desuden opførte nogle elever en del af sangene fra en Søndag på Amager.

Et andet arrangement vi tænker tilbage på med megen glæde er forældredagen.

Vi talte meget om, hvordan den dag skulle være, for det er ikke så lige en sag at lave sådan et arrangement. Det blev til gymnastikopvisning, mannequinopvisning – udstillinger – sang med Rytz og ca. 20 minutter til forstanderen og ikke mere, havde jeg fået besked på. Senere, spisning og endelig underholdning. Spisningen må omtales nærmere. Der var lavet mange forskellige retter, og de var opstillet fire forskellige steder, og så gik det på cafeteriais, eleverne solgte, og forældrene betalte for varerne. – Der kom godt 1000 kr. ind ved den lejlighed. Og pengene blev brugt til det, jeg skal fortælle om nedenfor, en tur til Jylland. Det var en god skilling til et godt formål, men det mest værdifulde var dog, at vi havde en dejlig

oplevelse. Vi havde alle været med fra først til sidst, – og vi havde en morsom dag sammen med forældrene.

Til gengæld havde vi ingen rigtig afslutning, – og det må jeg sige, det føltes lidt tomt.

For at kunne foretage turen til Jylland måtte vi have flere end de penge, vi havde fra forældredagen. Vi syntes, det var for dårligt bare at lade dem derhjemme betale. Derfor afsatte vi tre dage til praktisk arbejde. Eleverne indrykkede en annonce i avisen og tilbød sig til alt forefaldende arbejde. Det gik meget godt. Her på skolen var beskæftiget 10–12 elever plus lærerne. Der blev ordnet have, malet vinduer og lavet forskelligt murerarbejde. Rytz og Bremholm var overmalermestre og Knud P. støbemester. Vi var alle med, det var sjovt. Og der kom mere end fire tusinde kroner ind. Det hjalp også, at vi var midt i roesæsonen. – Nu havde vi en god hjælp til Jyllandsturen.

Vi talte meget om den tur. Vi var lige ved at blive rigtig uenige herom. Det var nu mest blandt lærerne, den uenighed, men det endte med flertal for følgende tur: Nr. Ørlev–Nakskov–Spodsbjerg–Sydfyn (her Ollerup gymnastikhøjskole)–Middelfart–Kolding–Skibelund krat, derfra til Sønderjylland en lille tur, og videre til Vesterhavet, hvor vi overnattede på vandrehjem ved Henne strand.

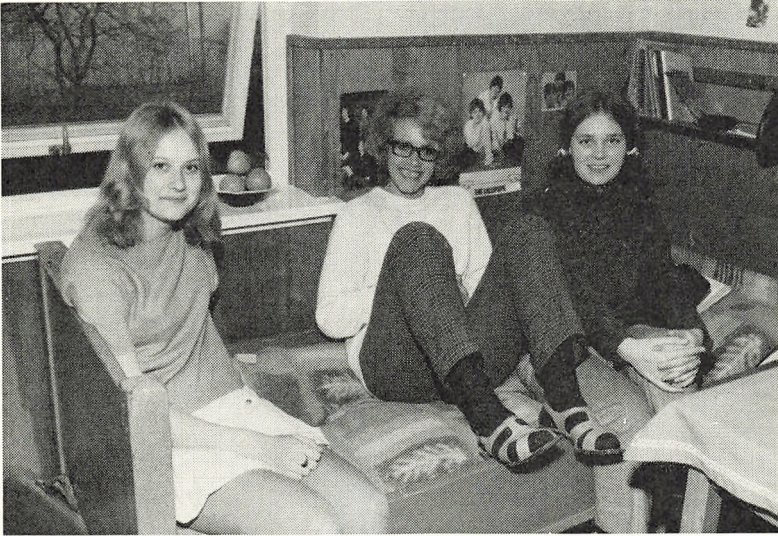

Næste dag kørte vi langs Vesterhavet med ophold i Hvide Sande og Vedersø og videre til Silkeborg, hvor vi var den anden nat, og hvorfra turen gik hjem den tredje dag. – Det var en virkelig dejlig tur – med mange sjove oplevelser. Vi husker nok særligt forskelligt fra Henne strand, og morer os stadig over det.

Med hjemkomsten fra Jylland var det slut med 1968–69. Vi kom hjem den 14. juni, og samme dag rejste eleverne.

Når jeg tænker tilbage på dette hold, er det mest positive ting, der kommer frem i erindringen. Tænker jeg videre, kommer naturligvis også billeder frem, som står med mørke farver. Naturligvis. At komme gennem et af årene i afsnittet 15 til 18 kan umuligt gå for sig i lutter idyl. At blive voksen er en besværlig proces, og besværlighederne må komme til udtryk på en eller anden måde. Det kom de også på det hold, der rejste den 14. juni. Men når regnebrættet gøres op, bliver det dog de lyse, der bliver i overtal i rækken af billeder, holdet har efterladt i vor erindring. Og den tak og de gode ønsker, vi sendte med ved afskeden, var ment af et ærligt hjerte.

Nu er vi i gang med et nyt hold, det, der vil få betegnelsen elevholdet 1969–70. Den spænding, der altid er ved at modtage et nyt hold, er udløst, – og udløst i lettelse over at konstatere, at holdet er et godt hold. Selvfølgelig også et hold med mange besværligheder,

men tillige med gode muligheder for, at noget af det, vi gerne vil, kan nås.

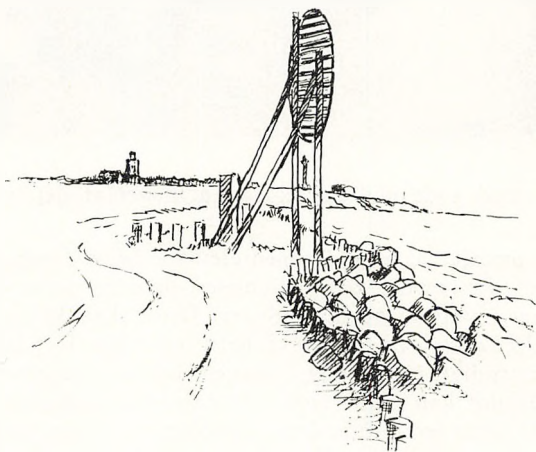
Jeg har i omtalen af arbejdet med eleverne brugt forskellige minusord som det ovennævnte, besværligheder, længere omme antyder jeg mørke farver i vore erindringsbilleder. Dette skal ikke opfattes som en beklagelse, eller som noget vi helst vil være foruden. Dette er nemlig nødvendigt i arbejdet. Herved opstår situationer, hvorfra noget værdifuldt kan vokse frem. At erkende vanskeligheder er det første skridt til at overvinde dem. Desuden »Kun det, der byder dig vanskeligheder, skaber din tilblivelse«.

Det værdifulde, der kan fremkomme gennem disse vanskeligheder i det daglige, kan bl. a. være det, at vi kommer i nærmere kontakt med hinanden. For overvindelsen af modstanden, hvad den så end er, sker kun gennem den hjælp, vi kan give hinanden gennem samarbejde. Helst alle, såvel lærere som elever må være med heri, ikke bare ved at høre på, men ved at være engageret helt og fuldt. Det vil være en illusion at påstå, at dette altid er tilfældet. Men det er med megen stor glæde gang på gang at konstatere, at lærerne aldrig svigter, men altid går foran og altid er fuldt engageret i disse bestræbelser. Herved er skabt ikke alene den nødvendige forudsætning, men også et fællesskab, det er meget værdifuldt at være med i.

Hermed er berettet om dette år. Tilbage er nu at takke alle de, der har været med til at få det hele til at køre. Mange har været med, – på mange forskellige poster – i skolestuer, i køkken og i have – på hverdage, og når der har været topbelastning. Hver enkelt skal have tak for god indsats.

Årsskriftets læsere ønskes en glædelig jul.

*Kirsten og Knud Holm Pedersen,
Jacob og Charlotte.*

Skolens bestyrelse

Harald Ellehave, Bruserup pr. Væggerløse.
Arne Vest Hansen, Ulslev pr. Idestrup.
Asta Jensen, Nr. Grimmelstrup.
Jes Kimer, Hullebæk pr. Nykøbing F.
Helge Larsen, Vålse pr. Nr. Alslev.
Valdemar Lasen, Oustrup pr. Eskilstrup.
Bernhard Olsen, Vignæs pr. Guldborg.
Lily Skytte, Horreby pr. Nykøbing F.
Gudrun Egebæk Sørensen, Bøtø pr. Væggerløse.
Hakon Winther, Radsted pr. Sakskøbing (formand).
Svend Aage, Aastrup pr. Stubbekøbing.

På generalforsamlingen den 27. juni ønskede bestyrelsens formand, Holger Hansen, ikke at modtage genvalg og gik hermed ud af bestyrelsen. Det var med megen beklagelse, vi måtte erkende dette.

Holger Hansen kom ind i bestyrelsen i 1943 og blev formand i 1958. Det er en lang tid i skolens tjeneste, og det har været et tidsrum, hvor der er sket meget. Der har været megen brug for Holger Hansens dygtighed.

Nr. Ørslev Ungdomsskole er Holger Hansen megen tak skyldig.

Som nyt bestyrelsesmedlem valgtes fru Asta Jensen, Nr. Grimmelstrup; og Hakon Winther, Radsted blev formand og Arne West Hansen, Ulslev, næstformand.

25-års jubilarer

40-års jubilarer

50-års jubilarer

Elevforeningen

Elevsammenkomsten var i år den 20. september 1969 kl. 15. Vi havde pastor Helleskov fra Nykøbing F. til at tale om et så spændende emne som »Provo-ungdommen«.

Vejret tillod, at vi fik kaffen i gymnastiksalen efter talen.

Direkte efter gik vi til generalforsamlingen. På valg var Jørn Farø og Jørgen Strange, og de gik ud. Nyvalgt blev Niels Jansen og Hans Erik Albrecht. Suppleanterne blev genvalgt. – Jeg vil her sige tak til vor gode ordstyrer i nogle år, lærer Sørensen.

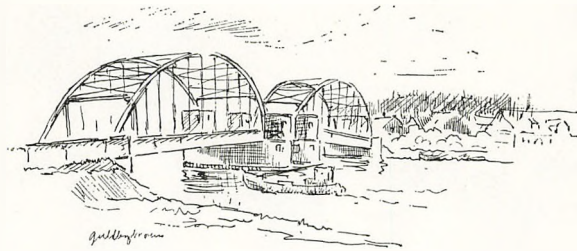
En træningstime i gymnastik blev vist først af pigerne og derefter af drengene.

Efter maden underholdt eleverne med »En ærgrelse på vejen«. – Godt og hurtigt lært.

Til slut dans til Verners orkester. Lidt nyt var der også i år: Man fik pølser og sodavand i pausen.

Elevforeningen ønsker alle på skolen + lærere og gamle elever en rigtig glædelig jul samt et godt nytår og velkommen til næste år.

Birgit Holtze.

Nyt fra gamle elever

Sommerpigerne 1964

Jeg har endnu i år, ved hjælp, fået samlet nogle af jer forskellige, så jeg syntes, jeg vil blive ved lidt endnu. Vi var 4, der var til elevmøde i år — tænk det er 5 år siden. — Det var:

Lida Jørgensen, som er blevet bestyrerinde af en bagerforretning i Nykøbing. Hun er stadig væk ugift (endnu da).

Hanne Hansen er hjemme og hjælper sin far på gården.

Sara Frejlev rejser til november fra den plads, som hun har haft i Sundby i flere år.

De 3 og jeg fandt så frem til nogle, som vi havde hørt lidt om bl. a.:

Mary Lollike er gift og bor i Nyk. F., hvor de har fået en lille pige.

Anne Boesen er også blevet gift — Henriksen hedder hun nu. De bor ved Rosenlund ved Toreby.

Tove Larsen holder sig til sin uddannelse hos guldsmeden.

Else har nu fået 2 børn og bor i Sørup på Falster.

Ulla Mortensen regner jeg med, er inde på Gentofte sygehus som økonomaelev.

Grethe Romme er på kontoret for DSB i København.

Merete arbejder inde på Nobels fabrik.

Anne er også gift og bor i Nyk. F. og har en dreng.

Kirsten Kobbernagel er hos urmager Verner Hansen i Nyk. F.

Birte Andersen passer børn på en vuggestue i Nyk. F.

Conny Rasmussen er udlært i Schou-sæbehus i Nyk. F.

Ella er udlært ekspeditrice fra Nr. Ørslev brugsforening. Går nu hjemme og venter på at finde arbejde.

Hendes søster Elna — hendes mand og lille dreng bor i Assens.

Kirsten Brandt er stadig ved sin uddannelse som sygeplejerske på Nyk. F. sygehus.

Lis Mortensen er færdig med sin uddannelse, hvor hun har været i Errindlev, og er nu fortsat i en filial i Rødby.

Til sidst vil jeg fortælle, at jeg befinder mig på Husholdningsskolen i Rudkøbing på Langeland, hvor jeg assisterer med forskelligt arbejde, er stuepige for forstanderens og har gymnastiktimer med eleverne.

Hilsen til alle fra *Alice*.

Sommeren 1965

Anne Marie Lejre er blevet gift og venter en arving.
Birte R. Andersen er smørrebrødsjomfru på et hotel i London.
Rita Andreassen er gift.
Anne M. Bigand er blevet udlært i Marrebæk brugsforning.
Bodil Boye er i lære i Christoffersens boghandel i Nyk. F.
Jane Christensen er stuepige på Fredensborg slot.
Hanne Hovmand er barneplejerske på Saksøbing sygehus. Skal på Gerlev Idrætshøjskole i vinter.
Lena Hvid arbejder på en skole for invalide børn i København.
Eva Jensen er husmor.
Hanne Jensen er smørrebrødselev, hvis hun da ikke er blevet færdig.
Kirsten Jessen er gift.
Sonja Johansen er gift og arbejder på Orehoved finérfabrik.
Ellen Kepp er på højskole i vinter.
Irene Nielsen arbejder på Tårnkonditoriet i Vordingborg.
Annelise Philipp er laborant.
Anne Rasmussen er udlært i Vime i Nyk. F. til december, i øjeblikket medens dette skrives, er hun på studietur til Tyskland.
Anni Rasmussen er damefrisørelev på salon »Femina« i Stubbekøbing. Er i år blevet nr. 2 i Lolland-Falster mesterskabet, og går så videre til Sjællandsmesterskaberne.
Birte Rasmussen er i frisørlære i »Eva salonen« i Eskilstrup.
Bodil Sundberg er i huset i Sløse.
Margith Svendsen er smørrebrødselev på hotel Baltic i Nyk. F.
Lis Wede er på en vuggestue.
Lissi Wolsing arbejder på en gård.
Jeg selv er udlært i Eskilstrup brugsforening til marts.
Til slut en hilsen til jer alle med ønsket om en glædelig jul og godt nytår.
Helen.

Eleveholdet 1966—67

Inger arbejder stadig i »Den Permanente«.
Marianne er hos den samme bager i Sundby endnu.
Kirsten er blevet gift og har fået en søn. Hun bor i Østerlars.
Birgit er også blevet gift og har fået et barn. Hun har bosat sig i Rønne.
Kaj Ove er vendt tilbage til Otto Andersen i Hillestrup.
Bente Juliussen arbejder stadig i en forretning på Hospitalsvej i Nyk. F.
Verner er vist stadig ved militæret, hvor ved jeg ikke.
Bodil er nu udlært smørrebrødsjomfru og rejser nu til England.
Inge er vistnok på »Carmen Curlers« i Kalundborg.
Monica er stadig på Nobels fabrik i Nykøbing F.
Lis er husassistent på et alderdomshjem i Vejlo ved Næstved.
Ellen passer hjem, mand og søn i Nr. Tåstrup.
Flemming Bang er stadig i en autoforretning i Stege.
Anne Marie (Putte) er stadig boghandlerlærling i Rødby.
Henning og Carsten er også elektrikerlærlinge i Nykøbing endnu.
Inge Lise er stuepige på Fuglebjerg Kost- og Realskole.
Viggo fortsætter sin uddannelse til elektriker i Hastrup ved Køge.
Elsebeth er på en vuggestue i Maribo.

Palle er kommet til flyvevåbenet i Jonstrup.
Keld Åge er endnu på Nakskov Skibsværft.
Annelise og Inge Grethe er begge ansat på Rødbygård.
Bente Danielsen er på Errindlev Alderdomshjem.
Anne Marie er husassistent i Rødby.
Ole er endnu i lære på Holeby Maskinfabrik.
Per Sørensen lærer stadig til kommis i Nykøbing F.
Per Knudsen er nu ved flyvevåbenet i Vedbæk.
Hans Christian er i en planteskole på Vestlolland.
Viola er endnu smørrebrøds elev i Vordingborg.
Conny er vistnok stadig i København.
Lilian er endnu i lære hos Merrild i Nykøbing.
Jeg selv er nu kontorelev på Husmændenes Regnskabskontor i Nykøbing F.
Hermed de bedste hilsener til jer alle og I ønskes en glædelig jul og et godt nytår.
Karen Margrethe.

Holdet 1967—68

Bente Thomsen er i Skodepotet i Nykøbing F.
Bodil Larsen er på Centralen i Ø. Kippinge.
Conni Madsen er ekspeditrice i Kraghave.
Birthe Jensen er i huset i Kraghave.
Anni Christensen er i huset.
Anette Schultz er i køkkenet på Nr. Ørlev ungdomsskole.
Jette Rasmussen er på Eskilstrup alderdomshjem.
Jette Petersen er i bagerforretning i Nykøbing F.
Karin Lund er på en vuggestue i Nykøbing F.
Lene Christensen er på Nysted børnehjem.
Bente Janski er i en børnehave i Systofte.
Lotte Lautsen er på Sy- og Tilskærerskolen i Nykøbing F.
Kaj Ove Petersen er kok.
Torben Pedersen er tømrerlærling i Stubbekøbing.
Bent Erik Kristiansen er på et snedkerværksted i Nykøbing F.
Henning Rasmussen er på Unilamit i Ø. Kippinge.
Jens Erik Mogensen er i lære hos Fiat i Nykøbing.
Niels Jansen er på Saksøbing plejehjem.
Hans Frederik Jørgensen er hos Brdr. Clausen, Nakskov.
Jens Holger Hansen er landbrugsmedhjælper på Femø.
Jørgen Jacobsen er på Ryde savværk.
John Olsen er i malerlære i København.
Gert Rasmussen er piccolo på Hotel Hvide Hus i Maribo.
Jan Thøger Petersen er mekanikerlærling hos Ford i Vordingborg.
Otto Poulsen er elektriker i Gladsaxe.
Mogens Kristensen er medarbejder på en slamsuger i Nykøbing F.
Kurt Jensen er på et karrosseriværksted i Toreby.
Flemming Christiansen er landbrugsmaskinsmed i Toreby.
Niels Christensen er på Bellinge.
Jeg, Hans Erik Albrekt, er på »Lunhøj«, Nr. Ørlev.
Vi sender en hilsen til K. Holm Petersen og frue, samt lærere og gamle elever og ønsker dem glædelig jul og et godt nytår.
Hans Erik Albrekt og Niels Christensen.

Eleverne 1968—69

Litten er i huset i København.
Poul-Erik arbejder på Nobel i Nykøbing F.
Birgitte er smørrebrødslev på Baltic i Nykøbing F.
Niels arbejder hjemme.
Ebbe er på Orupgård ved Nykøbing F.
Bjarne Christiansen er i maskinlære i Stubbekøbing.
Gurli er på plejehjemmet i Hillerød.
Kurt er landbrugsmedhjælper i Kalø.
Jens Hedegård ved vi ikke noget om.
Bodil er i huset i Stensved.
Leif er i murerlære i Eskilstrup.
Hans-Erik er i isenkræmmerlære i Nr. Alslev.
Gerda er staldkarl i Aastrup ved Rønnede.
Finn er karl på Skyggedal.
Bjarne Ansgar er i smedelære i Bogø by.
May-Britt er tandlægeklinikassistent i København.
Kirsten er i huset i Roskilde.
Joan er i kiosken på Centralsygehuset i Nykøbing F.
Søren arbejder hjemme.
Michael er maskinarbejdsdreng i Nykøbing F.
»Gedser« (Jørgen Koch) er i dekoratørlære i Nykøbing F.
»Flukse« (Karsten) er på Fuglsang avlsgård.
Merete Helms går på Den private Realskole i Nykøbing F.
Pylle er i huset i Virum.
Sussie er i huset i Horslunde.
Lisbeth er på alderdomshjemmet i Eskilstrup.
Birte Nielsen er i lære hos en isenkræmmer i Saksøbing.
Bo er karl i Tunnerup.
Jens Nielsen er karl i Skerne.
Henrik ved vi heller ikke noget om.
Lone er på Dammekro på Møn, men regner med at komme på sy- og tilskærerskole til februar.
Inger er blevet på skolen.
Käthe er i huset i Albertslund.
Anne-Merete er også blevet på skolen.
Anne-Grethe er blevet på skolen, men går i skole om eftermiddagen i Nykøbing F.
Johnny har været kok i Tivoli i sommer.
Mogens er ekspedient hos Importøren i Nykøbing F.
Alis er i huset i Radsted.
Bente og Lilly er på kontor i København.
Ivan er i lære som kok i København.
Inga har vi ikke hørt noget fra.
Gregers er arbejdsdreng hos Østergård i Nykøbing F.
Jørn Egebæk er arbejdsdreng hos en mekaniker i Nykøbing F.
Bitten er i huset i Saksøbing.
Elin er i huset i Nakskov.
Merete Løje er i huset på Østerbro i København.
Hanne er i huset på Skørtinge gods.
Inge-Lise er i en kolonialforretning i Rødby.
Vi selv går på handelsskole i Nykøbing F.
Hermed sender vi de bedste hilsner til jer alle.

Birte og Bente.

ELEVFORTEGNELSE

1969—70

- Jeanette Belling, Maglebrænde, 4850 Stubbekøbing.
Erene Christensen, Bøgevej 10, Ndr. Vindinge, 4760 Vordingborg.
Lena Christensen, Nordvangs Allé, 2600 Glostrup.
Preben Buck Christensen, Vejringe, 4850 Stubbekøbing.
Ebbe Krogstrup Christiansen, Ellevej 3, Ndr. Vindinge, Vordingb.
Bente Clausen, Næs gl. forskole, 4760 Vordingborg.
Irene Daugård, Sortenshave, 4871 Horbelev.
Elin Degener, Skolevej 11 A, Ndr. Vindinge, 4760 Vordingborg.
Benthe Frantsen, Hyldtofte fl., 4970 Rødby.
Henning Gammel, Karleby, 4800 Nykøbing Fl.
Merete Hansen, Bandholm Skibsværft, 4941 Bandholm.
Niels Krog Hansen, Meelse, 4871 Horbelev.
Tim Henriksen, Gyvelvej 2, 2600 Glostrup.
Pia Hilsbo, Amagerbrogade 166¹, 2300 København S.
Hanne Holck, Ønslev, 4863 Eskilstrup.
Michael Høglund, Søborg Hovedgade 146, 2860 Søborg.
Ole Høj, Marrebæk, 4873 Væggerløse.
Per Jacobsen, Soesmarke, 4862 Guldborg L.
Annette Janosz, Stubbekøbingvej 79, 4800 Nykøbing F.
Asger Lolle Jensen, Nr. Tåstrup, 4850 Stubbekøbing.
Irene Jensen, 4862 Guldborg F.
Kirsten Jensen, »Engbo«, Næs, 4760 Vordingborg.
Marianne Ansbjerg Jensen, Farø, 4793 Bogø.
Merete Jørgensen, Grænge Skov, 4891 Toreby.

Ole Larsen, Mosegården, Alkestrup, 4850 Stubbekøbing.
Finn Lund, Præstevænge, 4850 Stubbekøbing.
Flemming Lund, Præstevænge, 4850 Stubbekøbing.
Claus Løye, Vestergade 16, 4970 Rødby.
Birgit Westerby Mortensen, Kirsebærhaven 55, st. th., 2500 Valby.
Eva Møller, 4873 Væggerløse.
Lone Nielsen, Kastrup, 4760 Vordingborg.
Jens Nielsen, »Pax«, 4733 Tappernøje.
Lisbeth Nielsen, Skovdal, Sædinge, 4970 Rødby.
Margrethe Nielsen, Jernbanevej 4. 4850 Stubbekøbing.
Steen Schou Nielsen, Moseby, 4850 Stubbekøbing.
Winnie Olsen, Urtehaven 30, st., 2500 Valby.
Bente Pedersen, Alstrup, 4840 Nr. Alslev.
Jens Faxe Pedersen, Refsnæsgade 46, 2200 København N.
Jette Wagner Pedersen, Ottingvej 8, 2730 Herlev.
Benny Petersen, Vålse, 4840 Nr. Alslev.
Peter Munck Petersen, Mønsvej 22, 2830 Virum.
Birgit Sylvest Poulsen, Stødstrup, 4863 Eskilstrup.
Preben Rasmussen, Lillebrænde, 4850 Stubbekøbing.
Søren West Rasmussen, St. Valbyvej 23, Himmelev, 4000 Roskilde.
Ulla Rasmussen, Maglebrænde, 4850 Stubbekøbing.
Susanne Schæffer, Vestergade 69, 4970 Rødby.
Lonnie Stryg, 4862 Guldborg F.
Benny Svendsen, Alstrup, 4840 Nr. Alslev.
Erling Elkjær Sørensen, Gundslev, 4840 Nr. Alslev.
Annie Tønnesen, Ønslev, 4863 Eskilstrup.
Tina Walbom, Vester Kippinge, 4840 Nr. Alslev.

Elevforeningens regnskab

for året 1968-69

INDTÆGT

Salg af årsskrifter	4.912,85
Entré ved elevmøder	678,00
Tilskud fra Landbostandens Sparekasse.....	200,00
Tilskud fra Sparekassen i Nykøbing paa Falster	100,00
Renter	120,76
	<hr/>
	6.011,61

UDGIFT

Annoncer	183,72
Foredrag	20,00
Musik	325,00
Trykning af årsskrift	4.120,15
Porto	762,40
	<hr/>
	5.411,27
Driftsoverskud	<hr/>
	600,34

INDHOLD

Thorkild Bjørnvig: ... frugter kan uspået komme	3
A. Th. Geertsen: En juletale	5
A. Th. Geertsen: Hans Dalby – nogle mindeord	7
Solvejg Bording: Hyrdernes hund	11
Tove og Jens Peter Sørensen: Milepæle	14
Solvejg Rauer: Mennesket behøver en mening med livet	18
Klavs Hansen: Nogle tanker om ungdomsoprøret	21
Anne-Grete Pedersen: Rapport	24
Ole Larsen: Frihed	26
K. Holm Pedersen: Årets gang	27
Skolens bestyrelse	35
25-, 40- og 50-års jubilarer	36–37
Birgit Holtze: Elevforeningen	37
Nyt fra gamle elever	38
Elevfortegnelse	42
Elevforeningens regnskab	44

Vignetterne er tegnet af maleren Th. Skeel Ankersen

ELEV MØDE

midt i september, se dagspressen.